

man bruger ogsaa denne Agitation. Man vil altsaa bruge Religionen til Værn for Kapitalismen og for at bekæmpe det Parti, der mere end noget andet Parti her i Landet, tør jeg sige, ønsker at gøre de virkelige kristelige Grundtanker til Virkelighed i Samfundslivet, de ægte kristelige Grundtanker om alle Menneskers Broderskab, gøre dem ogsaa til økonomisk og social Virkelighed.

Jeg er de ærede Forslagsstillere taknemmelig, fordi de ved dette Lovforslag har givet mig Anledning til at fremsætte disse Betragtninger, som jeg tror kan være paa deres Plads netop i Øjeblikket. Vi vil en fri Udvikling af Folkeskolen. Med Hensyn til Skoleraad vil vi sætte folkevalgte, forældrevalgte Skoleraad med uvidet Myndighed i Stedet for Skolekommissionerne, og vi vil et selvstændigt Tilsyn, hvilende paa det Grundlag, som netop Forældrenes fyldige Indflydelse er. Vi vil medvirke til dette Lovforslags Fremme, vi ønsker det en velvillig Udvalgsbehandling og ønsker det en saadan videre Udvikling, at det kan blive en virkelig Frihedslov.

Formanden: Folketingsmanden for Ringkøbing Amts 1ste Valgkreds har Ordet for en kort Bemærkning.

J. C. Christensen: Det socialdemokratiske Skoleprogram har hidtil været let at forstaa. Det gaar ud paa, at Staten ved Kommunernes Medvirkning skal indrette fælles, vederlagsfri og forpligtende Skoleundervisning i Hverdags- og Heldags-skoler. Og den Opfattelse, vi har haft deraf, at Socialdemokratiet ønsker en Tvangsskole, har fundet Bekræftelse ved Udtalelser af socialdemokratiske Førere, bl. a. det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds (K. M. Klausen). Derom er der ingen Tvivl, det kan Rigsdagstidenden vise. Naar det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds (Borgbjerg) nu i Dag har forklaret os, at det socialdemokratiske Program egentlig er de Grundtvigske Skoletanker i Forbindelse med den socialistiske Stats Idé, tror jeg, at det meste, vi derved har opnaaet, er at finde en Uklarhed baade i Socialdemokratiets Opfattelse af de Grundtvigske Skole-

tanker og i Socialdemokratiets Opfattelse af, hvorledes den socialdemokratiske Stat skal indrettes.

Jeg har kun begæret Ordet for at sige til det ærede Medlem, at han tager fejl, naar han tror, at Venstre ikke her har forelagt Lovforslag om flydende Skolepenge. Det gjorde Partiet i Rigsdagssamlingen 1895—96, og Socialdemokratiet ligesom ogsaa Højre stemte derimod. Venstre kunde vedtage det her i Tinget, hvad vi ogsaa gjorde, men da det voldte saa stærk Modstand fra begge Fløjene, og da det viste sig, at vi lettere kunde komme frem ad en anden Vej, nemlig ved at stille Skolepenge til Raadighed fra Staten og Kommunerne, valgte vi den Vej. Ved Skoleloven af 1899 opnaaede vi, at Staten og Kommunerne stillede Skolepenge til Raadighed for den frie Skole, og det er den Vej, vi fortsætter ved at foreslaa ved dette Lovforslag yderligere Penge stillet til Raadighed. I øvrigt maa jeg sige til det ærede Medlem, at alle de Krav, han kunde ønske at faa gennemført, selvfølgelig ikke kan opfyldes ved en saa begrænset Lov, som dette Lovforslag gaar ud paa. Det vil kun skaffe Forældrene Frihed for en Skoletvang, som findes i den nuværende Lovgivning, og skaffe Friskolerne en særlig Støtte.

Formanden: Folketingsmanden for Københavns 5te Valgkreds har Ordet for en kort Bemærkning.

Borgbjerg: Det Skoleprogram, som det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen) oplæste, er vort, men deri staar ikke et Ord om, at dette Maal skal naas ad Tvangens Vej, ikke et Ord om den obligatoriske Statsskole. Vi har, som jeg nævnedes korteligt, i 1910 udgivet en Vejledning til Forstaaelse af Socialdemokratiets Program, udarbejdet af to socialdemokratiske Rigsdagsmænd, derpaa gennemset af et Udvalg og endelig forelagt Hovedbestyrelsen og enstemmigt godkendt der. Deri staar udtrykkelig om Skoleprogrammet, efter at det er citeret, saaledes som det ærede Medlem citerede det: „Da Oplysnings-spørgsmaalet har saa overordentlig stor Betydning for Land og Folk, maa Skolevæsenet være en Samfundssag. Det bør